

школи педагогічні умови (забезпечення змістового спілкування викладача і студентів у процесі навчання; використання методів та форм навчання, які забезпечують суб'єктну позицію студента; виконання практичних завдань, спрямованих на проектування суб'єкт-суб'єктної взаємодії вчителя й учня) з метою підвищення рівня їх готовності до організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учнями.

ЛІТЕРАТУРА

1. Красюк Л. Формування готовності майбутніх учителів початкових класів до педагогічної діяльності: теоретичний аспект / Л. Красюк // Гуманітарний вісник ДВНХ «ПХДПУ ім. Г. Сковороди». – 2017. – № 28 (1). – С. 156-160.

2. Ліннік О. О. Майбутній учитель як суб'єкт педагогічної взаємодії: підготовка до співпраці з молодшими школярами : монографія / О. О. Ліннік. – К. : Слово, 2014. – 304 с.

Світлана Чекушкіна,

студентка 6 курсу

Факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв

Наук. керівник: **О.В. Голуб**, канд. пед. н., доцент (БДПУ)

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

На сучасному етапі розвитку педагогічної науки, розвиток творчої активності школярів є однією з найбільш актуальних і гострих проблем. Перед сучасною загальноосвітньою школою стоїть задача систематичного і цілеспрямованого розвитку творчої активності учнів. Молодший шкільний вік є сензитивним для розвитку творчої активності особистості, так як серед переваг цього віку можна відзначити інтенсивний інтелектуальний і емоційний розвиток, схильність до фантазування. У цьому віці спостерігається зміна провідного виду діяльності від гри до навчальної діяльності, що дозволяє ефективно розвивати творчу активність саме в молодшому шкільному віці.

Проблема творчої активності завжди була у полі зору вчених. Педагогічний аспект зазначеної проблеми досліджували Амонашвілі Ш., Бушуєва Л., Захаренко О., Майорова Н., Сухомлинський В., Чернецька Н. та ін.

Творча активність вважається найвищим рівнем пізнавальної активності учнів і розглядається як мета та зміст її досягнення. Багатогранність проблеми формування творчої активності знайшла своє відображення у різноманітних підходах до її визначення: як якості особистості як специфічної потреби особистості, як творчої діяльності. Творча активність найчастіше розглядається у двох аспектах: як стихійний процес творення нового і як сукупність властивостей особистості, які забезпечують її залучення у цей процес.

Майорова Н. визначає три рівні у розвитку творчої активності школярів:

- Учні з високим рівнем активності мають свою точку зору на вирішення тієї чи іншої проблеми, сміливо аналізують свої і чужі рішення, висловлюють свої судження, творчо підходять до відкриття нового, непізаного.

- Учні середнього рівня творчої активності менш самостійні в своїх діях в прийнятті своїх рішень; часто бояться висловлювати оригінальні думки, їм заважають невпевненість у собі, низька самооцінка.

- Низький рівень розвитку передбачає домінування репродуктивного мислення над творчим, схильність до стереотипів [1].

Самостійність, активність, ініціатива – ось що сприяє розвитку творчих здібностей. Знання, уміння і навички, набуті дитиною в школі, безумовно, будуть їй необхідні в подальшому житті. Саме тому варто навчити дитину не боятися діяти в незвичайних ситуаціях, братися за вирішення питань, яких вона раніше не робила. Досвід свідчить, що людина, яка здатна генерувати ідеї, використовувати знання і вміння в нових ситуаціях, комфортно почувається в нестабільних соціальних умовах – швидше знаходить своє місце в суспільстві.

Щоб стимулювати в учнів творчу активність, актуально проводити уроки, спрямовані на розвиток усіх її компонентів: мотиваційного (стимулювання підвищення емоційності, зміцнення сенсорної чутливості, розвитку, уяви, фантазії); пізнавального (інформаційно-когнітивний); ментального (неповторність, індивідуальність); практичного (уміння, навички, самостійна творча діяльність). Формування творчої активності молодшого школяра здійснюється у всіх сферах освітнього процесу початкової школи [3].

Визначимо способи стимуляції творчої активності учнів:

1. Забезпечення сприятливої атмосфери. Доброзичливість з боку вчителя, його відмова від оцінювання з метою критики на адресу дитини сприяють вільному виявленню дивергентного мислення.

2. Збагачення освітнього середовища дитини найрізноманітнішими новими для неї предметами і стимулами з метою розвитку її допитливості.

3. Заохочення висловлювання оригінальних ідей.

4. Забезпечення можливостей для вправи і практики.

5. Широке використання питань дивергентного типу щодо найрізноманітніших галузей.

6. Використання особистого прикладу творчого підходу до вирішення проблем.

7. Надання дітям можливості активно ставити запитання [2].

Здатність дитини до саморозвитку, її творча активність – головні умови успішності у подальшому житті. Самореалізація особистості дедалі більше залежить від таких якостей як самостійність та критичність мислення, креативність, неординарність у вирішенні різноманітних проблем.

Отже, впровадження сучасних педагогічних технологій у навчально-виховний процес сприяє формуванню творчої активності молодшого школяра. Таким чином визначення творчої активності учня як вищої якості

особистості, сутність якої полягає у готовності здійснювати ініціативні, новаторські ідеї, використовувати творчість у будь-якому виді діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Майорова Н.В. Проблема развития творческой познавательной активности в истории педагогической мысли. *Початкова школа*. 2013. №3. С. 76–80.
2. Чернецька Н.І. Психологічні чинники та особливості розвитку творчого мислення молодших школярів та підлітків. *Вісник Якутського державного університету*. 2009. Т. 6. № 3. С. 96–99.
3. Бушуєва Л.С. Методи активізації творчого мислення молодших школярів. *Початкова школа*. 2008. № 3. С. 13–15.

Ангеліна Черняшук,

студентка VI курсу

Факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв
Наук. керівник: **О.Б. Голік**, к. пед. наук, доцент (БДПУ)

ФОРМУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОГО СТАВЛЕННЯ ДО НАВЧАННЯ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Успішність навчально-виховної роботи в сучасній школі залежить від урахування специфіки психологічних особливостей учнів у перехідні періоди їх життєдіяльності. Аналіз масової шкільної практики свідчить про те, що перехід на другий ступінь загальної освіти не завжди відбувається в учнів безконфліктно і безболісно. Не всі школярі виявляються психологічно готовими до подолання труднощів адаптаційного періоду, не всі піднімаються в своєму розвитку до рівня відповідності новим, більш високим, ніж на першій ступені загальної освіти, вимогам.

Проблема відповідальності набула сьогодні особливу значущість у зв'язку з критичним станом сучасного світу. Усунення критичного стану залежить від людей, від їх активних цілеспрямованих відповідальних дій. Тому особливо зростає значення моральних цінностей особистості, які виступають специфічними регуляторами її поведінки у всіх сферах суспільного життя [2].

Філософський аспект відповідальності представлений у працях Платона, Аристотеля, Канта, Сартра, Франкла, Г. С. Сковороди, С. Ф. Аксімова, Р. І. Косолапова, О. Ф. Плахотного, В. І. Сперанського, О. Г. Спіркіна та багатьох інших і стосується співвідношення об'єктивної необхідності та реальної свободи.

Історико-педагогічні аспекти відповідальності досліджували Я. А. Коменський, Ж.-Ж. Руссо, К. Д. Ушинський, А. С. Макаренко, В. О. Сухомлинський, В. О. Горбачова, З. М. Борисова ті інші.

Досліджуючи проблеми відповідальності, психологи І. Д. Бех, Т. Г. Гаєва, С. Б. Сяканов, А. В. Лопуховська, Т. В. Морозкіна, М. В. Савчин вважають, що вона є характеристикою ставлення особистості до людей і визначають її як системну якість, завдяки сформованості якої людина стає